

GRISHAVERSE

POVSTANIE NIČOTY

Sledujte seriál *Shadow and Bone* na Netflix! <https://www.netflix.com/title/80057278>

LEIGH BARDUGO

POVSTANIE
NIČOTY

LEIGH BARDUGO

je autorka týchto kníh:

séria *Vrania šestka*

VRANIA ŠESTKA

KRÁLOVSTVO PODVODNÍKOV

séria *Griša*

TIEŇ KOSTÍ

ZAJATIE BÚRKY

POVSTANIE NIČOTY

Séria *Zjazvený kráľ*

ZJAZVENÝ KRÁĽ

Séria *Galaxy Sternová*

DEVIATY SPOLOK

LEIGH BARDUGO

POVSTANIE NIČOTY

Preložila Ivana Cingelová

slovar

First published in Great Britain in 2013 by Henry Holt and Company
RUIN AND RISING, copyright © 2014 by Leigh Bardugo
Grishaverse logo and Grishaverse monogram used on cover and spine
with permission. ™ and © 2017 Leigh Bardugo. All rights reserved.
Map copyright © Keith Thompson 2013
Translation © Ivana Cingelová 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2021

ISBN 978-80-556-4568-1

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Z anglického originálu

Leigh Bardugo – Shadow and Bone Trilogy, Book 3: Ruin and Rising,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Orion Children's Books,
an imprint of Hachette Children's Group, London 2018,
preložila Ivana Cingelová.

Editorka Dana Brezňanová

Vydalo Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava v roku 2021.

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.sk

Cena uvedená na obálke knihy je nezáväzným
odporúčaním pre konečných predajcov.

*Môjmu otcovi, Harcovi –
občas sa naši hrdinovia nedožijú konca.*

GRIŠE

vojaci Druhej armády
majstri malej vedy

KORPORALNÍCI
(RÁD ŽIVÝCH A MŔTVÝCH)

lámači
liečitelia

ĚTERALNÍCI
(RÁD PRIVOLÁVAČOV)

búrnici
plamenníci
prúdnici

MATERIALNÍCI
(RÁD FABRIKÁTOROV)

tepci
alchými

TÚLAVÝ
OSTROV

LEFLIT

JELKA

CESTA KOSTÍ

VILKI

ΠΟΝΑ
ΖΕΜ

WEDDLE

ČERVENÝ PRÍSTAV

EAMESKÝ PRÍSTAV

SHRIFTPORT

EAMESKÁ
BRADA

COFTON

PRÁVÉ
MORE

ΙΥΖΝΕ
ΚΟΛΟΠΙΕ

KETTERDAM

KERCH

PEVNINSKÝ
MOST

Autor ilustrácie: Keith Thompson

ISEPVEE

KEPST HJERTE

ELLING

OVERÜT

FJERDA

AVFALLE

ELBJEP

DJERHOLM

HALMHEND

PERMAFROST

ARKESK

VLEPSK

ČERPAST

PEMORÉ

SIBEJA

PETRAZOI

RAVKA

POVO-KRIBIRSK

RJEVOST

BALAKIREV

KRIBIRSK

OS ALTA

OS KERVO

POLIZPAJA

SIKURSK

KERAMZIP

SEMPA

CARJEVA

DVA STOLBA

SIKURZOI

KOBA

BHEZJU

ŠU HAN

AHMRAŤ JEP

PREDTÝM

Netvora volali Izumrud, veľký červ, a podľa niektorých vyhlbil tunely pod Ravkou práve on. Nenažrane hltal bahno a štrk, zabáral sa hlbšie a hlbšie, hľadal niečo, čím by utišil hlad, až kým nezašiel príďaleko a nestratil sa v tme.

Bol to len príbeh, ale ľudia v Bielej katedrále si dávali pozor, aby sa príliš nevzdávali od tunelov, ktoré sa krútili okolo najväčších jaskýň. Šerými norami sa ozývali zvláštne zvuky, stony a nevysvetliteľný hukot. Chladné ticho narušal tichý sykot, ktorý nemusel nič znamenať, no zároveň to mohlo byť vlnenie sa dlhého tela, ktoré sa plazilo neďalekým tunelom a hľadalo korisť. V takých chvíľach človek ľahko uveril, že Izumrud stále niekde žije, čaká, až ho prebudí volanie hrdinov, sníva, ako by sa dobre najedol, keby mu do úst vbehlo nejaké nešťastné dieťa. Tvory ako on neumierajú, len odpočívajú.

Chlapec ten príbeh rozpovedal dievčaťu – a nielen ten, ale aj všetky ostatné, ktoré si vypočul – v prvých dňoch, keď

k nej ešte mohol chodiť. Sadol si vedľa jej postele, snažil sa do nej dostať trochu jedla, počúval bolestivé hvízdanie jej pľúc a rozprával jej príbeh o rieke, ktorú si podrobil mocný búrnik, aby preňho spopod vrstiev skál vylovila magickú mincu. Šepkal jej o úbohom prekliatom Peljekinovi, ktorý tisíc rokov hľbil magickým krompáčom jaskyne a tunely, osamelom tvorovi, ktorý túžil len a len po rozptýlení, zbieral zlato a šperky, čo nikdy nemal v úmysle použiť.

Potom raz ráno chlapec prišiel a zistil, že mu cestu za dievčaťom zahatali ozbrojení muži. A keď odmietol odísť, odvliekli ho od jej dverí v putách. Kňaz chlapcovi odkázal, že vo viere nájde mier a v poslušnosti ďalší nádych.

Dievča, zatvorené v cele, kde mu spoločnosť robilo len kvapkanie vody a pomalý tlkot vlastného srdca, vedelo, že príbehy o Izumrudovi sú pravdivé. Pohltil a zožral aj ju a vo zvučnom alabastrovom bruchu Bielej katedrály ostala iba svätica.

Svätica sa každé ráno budila na skandovanie svojho mena a jej armáda každé ráno ďalej rástla, pridávali sa k nej ďalší hladní a zúfalí ľudia, ďalší ranení vojaci a deti sotva dosť staré, aby mohli nosiť pušku. Kňaz verným vravel, že sa jedného dňa stane kráľovnou, a oni mu verili. No nevychádzali z údivu nad jej doráňaným a záhadným dvorom: nad búrnickou s havraními vlasmi a podrezaným jazykom, nad Skazenou s čiernym modlitebným šálom a ohavnými jazvami, nad bledým učencom zhrbeným nad knihami a zvláštnymi nástrojmi. Boli to biedne zvyšky Druhej armády – spoločnosť nehodna svätice.

Len pár ľudí vedelo, že nie je v poriadku. Nech ju požeňnala akákoľvek moc, božská či iná, bola preč – alebo minimálne mimo dosahu. Jej nasledovníkov od nej držali bokom, aby nevideli, že má oči ako temné priehlbiny, že dýcha sťažka a vydesene. Táto chorľavá dievčina, do ktorej vkladali všetky nádeje, kráčala pomaly, váhavo, kosti mala krehké ako naplavené drevo.

Na povrchu vládol nový kráľ so svojou tieňovou armádou, ktorý požadoval, aby mu jeho Svetlanu vrátili. Nepomohli však hrozby ani príslub odmeny. Odpoveď, ktorú dostal, prišla v podobe vzdoru – zo strany vyhnanca, ktorého ľudia volali Veterný princ. Útočil pozdĺž severnej hranice, bombardoval zásobovacie cesty, nútil Tieňového kráľa obnovovať obchodné cesty a cestovať cez Trhlinu, kde sa pri odháňaní monštier nemohol spoliehať na nič iné, len na šťastie a plamennický oheň. Podľa niektorých to bol lantsovský princ. Podľa iných fjerdský rebel, ktorý odmietol bojovať po boku čarodejníc. Ale všetci sa zhodovali, že musí vládnuť nejakou vlastnou mocou.

Svätica lomcovala mrežami svojej podzemnej cely. Toto bola jej vojna a ona požadovala, aby v nej mohla bojovať. Kňaz jej to nedovolil.

No zabudol, že kým sa z nej stala griša a svätica, bývala duchom Keramzinu. Spolu s chlapcom zbierali tajomstvá tak ako Peljekin poklady. Vedeli sa premeniť na zlodejov a duchov, skrývať svoje silné stránky a šibalstvá. Kňaz si – podobne ako učitelia vo vojvodovom sídle – myslel, že pozná ju aj to, čoho je schopná.

Mýlil sa.

Nepočul ich skrytý jazyk, nepochopil chlapcovo odhodlanie. Nepostrehol chvíľku, keď slabosť prestala byť dievčaťu na príťaž a začala sa pod ňou skrývať.

Stála som s rozťahnutými rukami na balkóne vytesanom do skaly, triasla sa v lacnom rúchu a snažila sa zapôsobiť. Moja kefta bola pozošívaná z kúskov róby, ktorú som mala oblečenú v noc, keď sme ušli z paláca, a z ozdobných závesov, ktoré vraj pochádzali zo zatvoreného divadla odniekaľ od Saly. Lemovali ju koráliky z lustrov z vestibulu. Výšivky na manžetách sa už párali. David a Žeňa sa snažili zo všetkých síl, ale podzemné zdroje boli obmedzené.

Z diaľky plnila svoj účel – vo svetle, ktoré pôsobilo, že mi vychádza z dlaní, sa zlatisto leskla a halila nadšené tváre mojich nasledovníkov hlboko dole jasnou žiarou. Zblízka to boli samé uvoľnené nitky a falošná pozlátko. Presne ako ja. Opotrebovaná svätica.

Aparátov hlas hrmel po Bielej katedrále a ľudia v dave sa kolísali, oči mali zatvorené, ruky zdvihnuté – ako bledé stopky na lúke plnej makových kvetov, ktorých lupene striasol pre mňa neexistujúci vietor. Držala som sa nacvičeného sledu gest, hýbala sa presne tak, aby mohol David spolu s kto-

rýmkoľvek plamenníkom, čo mu dnes ráno pomáhal, sledovať moje pohyby zo svojho miesta v komnate skrytej tesne nad balkónom. Desila som sa ranných modlitieb, ale podľa kňaza boli tie falošné vystúpenia potrebné.

„Je to dar, ktorý dávaš svojim ľuďom, sankta Alina,“ povedal. „Je to nádej.“

V skutočnosti to bola len ilúzia, biedna napodobenina svetla, ktorému som kedysi vládla. Zlatá žiara bola v skutočnosti plamennícky oheň odrážajúci sa od dobitého zrkadlového taniera, ktorý David zostrojil zo zachráneného skla. Tak trochu sa podobal na taniere, čo sme použili pri svojom nevydarenom pokuse zastaviť Temnanovu hordu počas bitky v Os Alte. Zastihli nás nepripravených a moja sila, naše plány, všetka Davidova vynaliezavosť a Nikolaiova vynachádzavosť nestačili, aby masakru zabránili. Odvtedy som nedokázala privolať ani lúč slnka. Ale väčšina aparátových ovečiek nikdy nevidela, čo ich svätica v skutočnosti dokáže, a klam nateraz stačil.

Aparát ukončil kázeň. To bol signál pre nás. Plamenník nechal svetlo za mnou jasno zažiariť. Šialene sa zachvelo, zablikalo a napokon, keď som spustila ruky, pohaslo. Nuž, teraz som presne vedela, kto mal dnes službu spolu s Davidom. Vrhla som hore k jaskyni zamračený pohľad. *Harshaw*. Vždy sa nechal uniesť. Z bitky v Malom paláci vyviazli traja plamenníci, ale jedna z nich o pár dní podľahla zraneniam. Z dvoch zvyšných bol *Harshaw* ten silnejší a nevyspytateľnejší.

Zostúpila som z vyvýšeného stupienka, nedočkavá, kedy budem preč z aparátovho dosahu, ale zle som stúpila a zatackala sa. Kňaz ma zachytil za ruku a pomohol mi nájsť stratenú rovnováhu.

„Dávaj si pozor, Alina Starková. Pristupuješ k svojmu bezpečiu nezodpovedne.“

„Ďakujem,“ odsekla som. Chcela som sa od neho odtiahnuť, od neho a toho pachu rozkopanej zeminy a kadidla, ktorý ho vždy sprevádzal.

„Necítiš sa dnes dobre.“

„Len sa mi šmyklo.“ Obaja sme vedeli, že je to lož. Bola som silnejšia ako po príchode do Bielej katedrály – kosti sa mi zrástli a už som v sebe zvládla udržať jedlo –, ale stále som bola krehká a moje telo sužovali bolesti a neprestajné vyčerpanie.

„Možno by si mala stráviť dnešok odpočinkom.“

Zaškrípala som zubami. Ďalší deň väzenia v mojej komnate. Potlačila som frustráciu a slabo sa usmiala. Vedela som, čo chce vidieť.

„Je mi zima,“ pošťazovala som sa. „Pomohla by mi chvíľka v Kotle.“ Keď sa to tak vezme, bola to pravda. Kuchyňa bola jediné miesto v Bielej katedrále, kde nebolo vlhko. O tomto čase už bude horieť minimálne jeden z ohňov na prípravu raňajok. Vo veľkej okrúhlej jaskyni bude rozvoňavať pečúci sa chlieb a sladká kaša, ktorú kuchári varili z pútnických zásob sušeného hrachu a mlieka v prášku získaných od spojencov na povrchu.

Striasla som sa, ak by slová samy o sebe nestačili, ale kňaz odpovedal len neurčitým *hmm*.

Upútal ma pohyb dolu v jaskyni: pútnici, novopríchodzí. Nemohla som si pomôcť a skúmavo po nich prešla pohľadom. Niektorí mali uniformy, podľa ktorých som vedela, že dezertovali z Prvej armády. Všetci boli mladí a telesne zdatní.

„Žiadni veteráni?“ spýtala som sa. „Žiadne vdovy?“

„Cestovanie pod zemou je ťažké,“ odvetil aparát. „Mnohí ľudia sú naň príliš starí alebo slabí. Radšej ostanú v pohodlí domova.“

To ťažko. Niečo také by samo o sebe ľudí nezastavilo. Pútnici prichádzali opretí o barly a o paličky bez ohľadu na to, ako ťažko boli chorí. Dokonca aj umierajúci sa prišli pred smrťou pozrieť na Svetlanu. Nenápadne som sa obzrela ponad plece. V klenutej chodbe som zazrela na strážni bradatú, ťažko ozbrojenú kňazskú stráž. Boli to mnísi, učenci a kňazi ako aparát a zároveň jediní, čo mali pod zemou dovolené nosiť zbrane. Strážili vstupy na povrchu, hľadali špehov a neveriacich, vpúšťali len tých, ktorých uznali za hodných. V poslednom čase sa počty pútnikov začali stenčovať a tí, čo sa k nám pridali, pôsobili skôr telesne zdatne ako zbožne. Aparát chcel potenciálnych vojakov, nie len ústa, ktoré treba kŕmiť.

„Mohla by som zájsť k starým a chorým,“ navrhla som. Vedela som, že to nemá zmysel, ale aj tak som to skúsila. Už sa to odo mňa prakticky čakalo. „Svätica by mala chodiť medzi svojich ľudí, nie sa skrývať ako krysa v nore.“

Aparát sa usmial – zhovievavým, chápaným úsmevom, ktorý pútnici milovali, no mne sa pri ňom chcelo kričať. „V ťažkých časoch sa mnohé zvieratá uchýlia pod zem. Tak prežijú,“ povedal. „Keď hlupáci dobojujú, sú to krysy, kto zavládne na poliach a v mestách.“

A pohostí sa na mŕtvych, zachvela som sa. Aparát mi zrazu položil ruku na plece, akoby mi vedel čítať myšlienky. Jeho dlhé biele prsty sa mi natiahli po ramene ako voskový pavúk. Ak ma to gesto malo upokojiť, nevyšlo mu to.

„Trpezlivosť, Alina Starková. Povstaneme, keď príde náš čas, nie skôr.“

Trpezlivosť. To bolo jeho riešenie na všetko. Odolala som nutkaniu dotknúť sa obnaženého zápästia, prázdneho miesta, na ktorom sa mali nachádzať kosti vtáka ohniváka. Privlastnila som si šupiny morského biča a parohy jeleňa, ale posledný kúsok Morozovovej skladačky chýbal. Mohli sme už tretí amplifikátor mať, keby nám aparát pomohol s lovom alebo nám aspoň dovolil vrátiť sa na povrch. Ale to by nás určite niečo stálo.

„Je mi zima,“ zopakovala som, skrývajúc podráždenie. „Chcem ísť do Kotla.“

Zamračil sa. „Nepáči sa mi, keď sa tam dole krčíš s tým dievčaťom...“

Strážcovia za nami si medzi sebou niečo znepokojene zamrmlali a mne sa podarilo zachytiť jedno z ich slov. *Razruša'ja.* Odtlačila som aparátovu ruku a vyrazila do chodby. Kňazská stráž sa postavila do pozoru. Všetci bratia boli oblečení v hnedom, so zlatými slnečnými ružicami, symbolom, ktorý nosil na rúchu aj aparát. *Mojím* symbolom. A predsa nikdy nepozreli priamo na mňa, nikdy sa neprihovorili iným grišským utečencom. Namiesto toho mlčky stáli pri stenách miestnosti alebo ma všade nasledovali ako ozbrojené bradaté prízraky.

„To meno je zakázané,“ vyhlásila som. Hľadeli priamo pred seba, akoby som bola neviditeľná. „Volá sa Žeňa Safinová, a keby nebolo jej, stále by ma väznil Temnan.“ Žiadna odpoveď. No videla som, že stačilo čo i len vysloviť jej meno a zmeraveli. Dospelí muži so zbraňami, a boja sa zjazveného dievčaťa. Poverčiví idioti.

„Pokoj, sankta Alina.“ Aparát ma vzal za lakeť a zamieril do svojej prijímacej komnaty. Kamenný strop so strieborný-